

26 (ÅBEN) KYST OG KUNST - ET TVÆRKOMMUNALT UDVIKLINGSKONCEPT

Sagsnr. EMN-2025-02327

Sagsbh. ssre

SAGSFREMSTILLING

Esbjerg Kommune har gennem Kultursamarbejdet i Vadehavskommunerne henvendt sig til Varde Kommune samt de to øvrige Vadehavskommuner om at blive en del af en fælles satsning i forhold til projektet 'Kyst og Kunst' samt udarbejdelse af et tværkommunalt kommissorium.

I rapporten 'Kyst og Kunst' beskrives, hvordan landskabelige, arkitektoniske og kunstneriske greb kan tilføre værdi til området og gøre det mere attraktivt både i bosætnings- og turismeøjemed.

Kyst og Kunst vil med et skarpt fokus på den stedbundne oplevelsesværdi for cyklister og gående langs Vadehavets nationale cykelrute nummer 1 skabe koblinger til andre initiativer og ruteforløb i området. Det fælles fokus og en koordinering af indsatser, anlæg og ruter vil kunne højne oplevelsen af vadehavskommunernes kyststrækning, så den i endnu højere grad bliver et destinationsmål for både borgere og turister.

Landskabet langs Vadehavskysten er dynamisk og indeholder blandet andet klitlandskaber, bakkeøer, lavtliggende marskområder, der er beskyttet dels af øerne Fanø, Rømø og Mandø og halvøen Skallingen, samt menneskeskabte havdiger. Ved at arbejde på tværs af de fire vadehavskommuner kan denne landskabsmæssige variation bringes i spil i forhold til udpegning og realisering af kunstneriske, designmæssige og arkitektoniske tiltag og nedslag. Rapporten indeholder overordnede forslag til indsatser, der skal ses som gensidigt afhængige og understøttende.

Følgende forslag kunne indgå som emner i et fremtidigt tværkommunalt samarbejde:

Kystlandskabet

- Styrke kysten med faciliteter og oplevelser for gående, cyklister og andre trafikanter hele året, herunder stisystemer, tilkørselsforhold og landskabsarkitektonisk nytænkning.

Kunst og arkitektur som skaber oplevelser i en sammenhæng

- Forene kyst og kunst på en original og i dansk sammenhæng ny og ambitiøs måde. God kunst, arkitektur og landskab skal tænkes sammen. Et særligt element her er ønsket om et triennaleprojekt, hvor der hvert tredje år kommer en stor kunst- og arkitekturbegebenhed.

Turismepotentialer i en ny destination på Vestkysten

- Øge turistens muligheder for at bo og spise godt på udvalgte steder langs kysten.

Kyst & Kunst består af to dele: En rapport, som beskriver ruteforløbet, og et idékatalog, som anviser mulige arkitektoniske og landskabsarkitektoniske nedslag langs ruteforløbet. På tværs af de fire kommuner tegner der sig i dag et overordnet ruteforløb, der primært består af den nationale cykelrute 1.

Ruteforløbet har været i fokus for det fireårige projektarbejde, der er foregået i regi af Nationalpark Vadehavet under titlen 'Velkommen til Nationalpark Vadehavet'. Nationalparkens projekt blev afsluttet i 2024 og har resulteret i et stort løft i formidlingen af Vadehavet gennem 'porte', på museer og naturcentre samt velkomststeder og infopunkter langs kyststrækningen.

Nationalpark Vadehavet indgår direkte i 'Kyst og Kunst' gennem projektet 'Verdensarvssti Vadehavet', der er en natur- og kystnær 120 kilometer lang vandresti.

Efter drøftelse mellem kommuner og Nationalpark Vadehavet er man blevet enige om, at de to projekter tænkes som et projekt, hvor nationalparken har fokus på faciliteterne og formidlingen, mens kommunerne vil dække kunstdelen.

De to væsentligste spor i Kyst og Kunst-konceptet er udvikling af sammenhængende ruteforløb med dertilhørende overvejelser om skiltning og lignende, samt identifikation og videreudvikling af nedslagspunkterne langs disse ruteforløb. Konceptets samlede greb i forhold til begge disse spor er den tværkommunale koordinering af udviklingen for, at Vadehavskysten på sigt fremtræder med et stort udbud af kunst og oplevelser af høj kvalitet.

Afsættet for konceptudviklingen sker på et bagtæppe af erfaringer, projekter og initiativer om vadehavsrelateret oplevelsesudvikling, der finder sted og over tid er blevet prioriteret i de fire vadehavskommuner.

Balancen og afvejningen af konceptets indhold og bredde vil tage sit udgangspunkt i kommunernes forskellige prioriteter og vil netop indgå som en integreret del af det fremtidige tværkommunale samarbejde.

Der er tale om et forpligtende samarbejde i den forstand, at kommunerne byder ind med det, de har, og det de har mulighed for og ønsker at prioritere, men samtidig at de ruteforløb, udviklingstiltag eller andet som samarbejdet med konceptet resulterer i, bliver implementeret i kommunernes planlægning og formidling.

Realisering af aktiviteter og projekter inden for konceptet skal tænkes ind i en længere tidsramme og vil finde sted over de næste mange år. Der vil derfor også løbende under udviklingen af Kyst og Kunst-konceptet opstå nye initiativer og projekter, som konceptet og samarbejdet omkring konceptet skal kunne rumme eller skal kunne relatere til. Visionen om, at konceptet kan bidrage til vadehavsområdets attraktivitet og dermed på sigt til bosætning, er ambitiøs og kræver dialog, kvalitetsbevidsthed, tålmodighed og ikke mindst mod til at gå nye veje.

Kommissoriet skal fastlægge en række elementer i arbejdet som: formål, opgave, målsætning, organisering, formidling, implementering, ressourcetræk (personale/finansiering) samt deltagerkreds.

Kommissoriet skal herudover håndtere konceptets langsigtede perspektiv både i forhold til det politiske ophæng samt den tidsmæssige styring og opfølgning, for derigennem at sikre fremdriften i samarbejdet.

Udkastet til kommissoriet fremlægges til politisk drøftelse og skal også godkendes politisk inden udrulningen af konceptet kan finde sted.

Sagen her fremlægges i alle fire Vadehavskommuner og er en igangsætningssag for konceptet. På nuværende tidspunkt har Esbjerg Kommune og Tønder Kommune behandlet og godkendt udarbejdelse af et tværkommunalt kommissorium. Sagen behandles parallelt i Udvalget for Kultur og Fritid og Udvalget for Plan og Teknik inden behandling i Udvalget for Økonomi og Erhverv samt Byråd.

FORVALTNINGENS VURDERING

Kultur og Fritid arbejder allerede nu med flere kunstprojekter langs kystområder, herunder Husbåd til Ho, Wadden Tide og Kunststi i Oksbøl, som allerede nu vil kunne indtænkes i konceptet.

Det er vigtigt, at man i forbindelse med kommissoriet har for øje at indtænke afgrænsning af vandrerruter og cykelruter samt kystområde i Varde Kommune i forhold til relevante projekter.

Naturcenteret har følgende bemærkninger til projektet

Projektet findes interessant, og der er et perspektiv i at kunne øge tilgængeligheden til naturen og få nye faciliteter indtænkt i de eksisterende landskaber.

Særligt vil en kobling af en nord-sydgående vandrerute sammen med kyst til kyst-stien være interessant. Derudover arbejdes der for etablering af en nord-syd gående vandrerute i Naturparken i regi af Danmarks Naturstier, der ligeledes kobler sig på kyst til kyst-stien.

Alt andet lige vil det være hensigtsmæssigt at indtænke allerede eksisterende stiforløb i projektet. Her henledes opmærksomheden på kyst til kyst-stien og de faciliteter, der er i tilknytning til denne sti. Ligesom der kan etableres mindre rundture/afstikkere med henvisning til særlige faciliteter. Her tænkes der f.eks. på husbåden i Ho, og shelterpladsen i Ho plantage m.m. En baggrund for at tage udgangspunkt i allerede eksisterende faciliteter er erkendelsen af den restriktive lovgivning, der findes i forhold til opstilling af faciliteter kystnært eller i beskyttet natur. Her tænker særligt på kystbeskyttelseslinjen, klitfredning og naturbeskyttelseslovens §3.

Konceptet har været forelagt for både borgmesteren og formanden for Udvalget for Kultur og Fritid, og begge er enige om, at det grundlæggende greb er interessant langs hele Vadehavskysten og med ambition om at udvikle fælles tiltag på tværs af kommunerne, der spiller ind i de styrker, der findes i området.

KONSEKVEN I FORHOLD TIL VORES VISION, BYRÅDSGRUNDLAGET OG POLITIKKER

Konceptet taler ind i Fritids-, Idræts- og Kulturpolitikens indsats om kunst som driver for erhverv, bosætning og turisme.

RETSGRUNDLAG

Kommunalfuldmagten

ØKONOMI

Kommissoriet vil fastlægge det forventede ressourcetræk for de fire bidragende kommuner både i forhold til personaleressourcer og finansieringsmodeller for virkeliggørelsen af konceptet.

Udarbejdelsen af kommissoriet vil i sig selv kræve en møderække og dermed også et vist antal medarbejdertimer fra alle fire kommuner, men vil herudover ikke kræve finansiering.

Forvaltningen vil, når kommissoriet er færdigt, udarbejde en ny sag, hvor indholdet belyses og ligeledes, hvor der udarbejdes finansieringsforslag.

HØRING

Ingen

ANBEFALING

Forvaltningen anbefaler, Udvalget for Kultur og Fritid og Udvalget for Plan og Teknik, at det indstilles til Byrådet,

at der udarbejdes et tværkommunalt kommissorium for konceptet 'Kyst og Kunst' gældende for de fire vadehavskommuner.

Beslutning

Anbefalingen blev godkendt med følgende tilføjelse:

Udvalget for Plan og Teknik har følgende bemærkninger til sagen:

- Udvalget vil gerne kvittere for Udvalget for Kultur og Fritids forslag om at tænke kunst langs hele Vestkysten. Udvalget for Plan og Teknik anbefaler derfor, at forslaget sendes til Naturpark Vesterhavets naturparkråd til behandling.
- Nationalpark Vadehavet forslås inddraget i udarbejdelse af kommissoriet, da udvalget ser, at Nationalpark Vadehavet vil have en central rolle i projektet.
- At der ved udarbejdelse af kommissoriet tages højde for at både Vestkystruten N1 og Kyst til Kyst Stien indgår som bærende rekreative forbindelser i Varde Kommunes geografi og at kommissoriet afstemmes med Varde Kommunes strategi for bæredygtig turismeudvikling, så Kyst og Kunst også bidrager til helårsturisme, stedbundne oplevelser og kvalitetsudvikling af basisfaciliteter.

Fraværende

.

Tidligere beslutninger
Udvalget for Kultur og Fritid
den 03-11-2025

Udvalget tilslutter sig forslaget, men vil have at der arbejdes mere ambitiøst med en rute der involverer Skallingen op mod Blåvand fyr.

Udvalget vil desuden gerne arbejde videre med at involvere hele kysten i Varde Kommune og ikke kun den del der går langs Vadehavet.

Fraværende
Lars Teglgaard

Bilag

1. Koncept Kyst og Kunst (9162291 - EMN-2025-02327)
2. Kyst og Kunst idékatalog (9162293 - EMN-2025-02327)